І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ЖОВТНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 1, 1957 No. 188. VOL. LXIV.

СПІР ЗА ІНТЕҐРАЦІЮ У ЛИТТЛ РОКУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ФОБУС ПОГРОЖУЄ ЗАКРИТИ ШКОЛУ; АЙЗЕНГАВЕР ГОСТРО ВІДПОВІВ СЕНАТОРОВІ РАССЕЛОВІ; ГУВЕР ЗАКИНУВ БРЕХНЮ ГУБ. ФОБУСОВІ

Литтл Рок, Аркензо. — Губернатор Е. Фобус в суботу 28-го вересня погрожував, що скличе надзвичайну сесію стейтової леґіслятури, яка зможе ухвалити з а к р и т т я школи в Литтл Року, і тим способом федеральне військо мусітиме залишити службу при шкільному будинку центральної середньої школи. Губернатор Фобус виїхав до Фестевіллу, де конферував із північними конґресменами зі свого стейту, а в понеділок він мав видати зарядження про скликання надзвичайної сесії стейтової леґіслятури. Але деякі політичні обсерватори гадають, що губернатор Фобус чекатиме на вислід конференції комітету губернаторів із південних стейтів із президентом Айзенгавером, яка має відбутися в вівторок у Вашинґтоні. Деякі стейтові конґресмени сумніваються в тому, чи стейтова леґіслятура зможе розв'язати шкільну кризу в столиці стейту, хоч в ній і буде потрібна більшість на те, щоб закрити школу. Після закриття школи навчання в ній відбувалося б на якійсь приватній основі, і тоді стейтове військо не мало б права вмішуватися до неї. Стейтовий сенатор С. І. Інґлінґ заявив що тепер не час на скликання надзвичайної сесії, бо найкраще було б зачекати, поки не успокояться розгарячені уми. Демократичні стейтові конґресмени заявляють, що вони хотіли б бачити повний плян акції губернатора, поки він скличе надзвичайну сесію стейтової леґіслятури. Президент Айзенгавер 28-го вересня вислав депешу до провідника сенатської опозиції проти громадянських прав демократичного сенатора Ричарда Б. Рассела, в якій заявив, що конче треба було вислати федеральне військо до Литтл Року, бо „в стейті Аркензо виступили проти наказу федерального суду і заохочуючи юрбу екстремістів до непослуху федеральному судові, а стейтова влада відмовилася використати свою поліційну силу для оборони проти юрби тих осіб, які мирним способом хотіли користати з своїх конституційних прав". Айзенгавер депешував сен. Расселові, що „складена президентська присяга вимагала, щоб він діяв і взяв під свою опіку покривджених осіб", бо коли б цього не зробив, „то це було б однозначне з тим, що „Президент погоджується на анархію і розв'язання Унії". Сенатор Рассел вислав був протест до Айзенгавера, в якому твердив, що „вислання федеральних військ до Литтл Року скасувало „найосновніші права американських громадян при допобозі застосування тактики з підручника для офіцерів Гітлерівських пробоєвих відділів". Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Гувер оскаржує губернатора Фобуса в „поширюванні брехні", бо аґенти ФБІ „ніколи не переслухували впродовж довгих годин молодих дівчат", а батьки не знали, де знаходилися їхні доньки, як про це твердив губернатор Фобус. Гувер твердив, що губернатор Фобус сказав неправду в цій справі, подібно як це він зробив тоді, коли твердив, що аґенти ФБІ підслухували його телефонічні розмови, про що Фобус депешував до президента Айзенгавера. Гувер сказав, що аґенти ФБІ розмовляли з тими учнями середньої школи в Литтл Року, прізвища яких подав був їм дорадник губернатора Фобуса, щоб справдити, чи дійсно можуть виникнути заворушення в зв'язку з інтеґрацією школи. „Губернатор Фобус, казав Гувер, повинен більше дбати про поширення правди, як про поширювання брехні".

На азійську інфлюенцу хворіють по всій країні

Вашинґтон. — Публічний Уряд Здоров'я повідомляє, що в тижні, який закінчився 21-го вересня, число занедужань на азійську інфлюенцу збільшилося на 122.650 осіб, а число всіх дотеперішніх занедужань становило 222,650. В дійсності число недужих може бути більше, бо не всі хворі зголошують цю недугу урядові здоров'я. Число зголошених занедужань в попередньому тижні, який закінчився 28-го вересня, буде значно більше, бо в останніх днях появилася ця недуга в усіх стейтах, декуди в більшому числі. Технічний дорадчий комітет при головному лікареві Леродві Е. Бирні нараджувався, як найуспішніше поборювати азійську інфлюенцу. — Світова Рада Опіки над Здоров'ям в Женеві сумнівається, чи цю недугу вдасться побороти при помочі вакцини, бо теперішня вакцина „випродукована на те, щоб зменшити число смертних випадків і щоб не допустити до масового занедужання публічних працівників, яке спричинило б безладдя в житті міст". — В Бразилії в Ріо де Жанейро досі померла на азійську інфлюенцу 41 особа, а число хворих становить 500.000.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер**, що відпочивав в Нюпорті, Ровд Айленд, плавав в атомовому підводному човні „Морський Вовк" і на 15 хвилин занурювався в ньому на 60 стіп глибини. Айзенгавер — це вже третій президент ЗДА, який був під водою в підводному човні: перший зробив це Теодор Рузвелт, а другим Гаррі С. Труман.

● **Поліція в Балтіморі**, Мериленд, заарештувала колишнього в'язня Ервіна Д. Брайта, який признався, що в Центральному парку в Ню Йорку 17-го вересня побив і пограбував непальського амбасадора в Об'єднаних Націях Рішікеша Шаґу. Амбасадор видужує в шпиталі. Нюйоркська поліція вислала детектива до Балтімору, який має переслухати Брайта.

● **В Ню Йорку** два бандити вдерлися серед білого дня до ювелірної крамниці „Меркадаль" на Парк Евню і пограбували біжутерії, на 100,000 долярів. Перед грабунком вони зв'язали трьох осіб і закнеблювали їм уста. Більшість пограбованих речей — власність клієнтів, що передали їх до направи, чищення або на продаж.

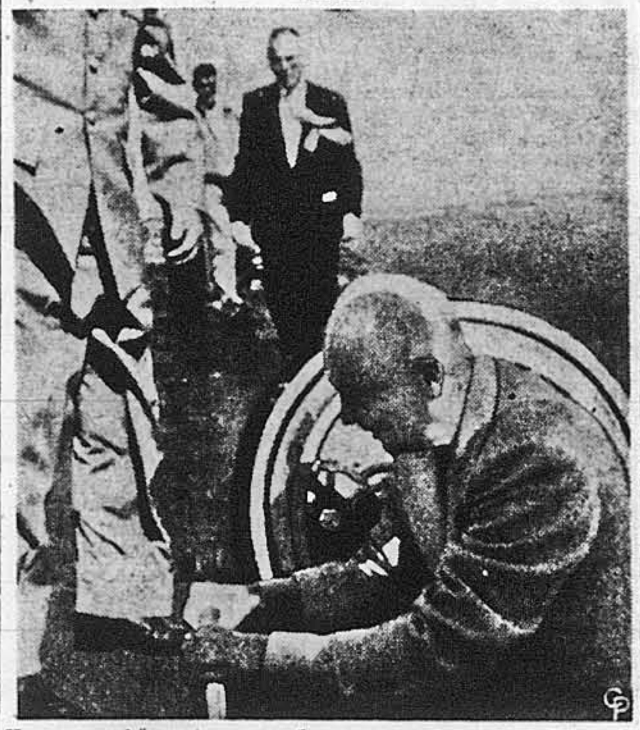
● **45 вояків** із так званого „Загубленого батальону" 77-ої дивізії відзначили в неділю 28 вересня сумні роковини події, що сталася 1918 року в Арґонському лісі у Франції. Того дня німці оточили цей батальйон, і з 651 вояка залишилося в живих тільки 194. Тепер із них живе ще 118 вояків.

● **Федеральне Бюро Інвестиґацій** повідомляє, що в першій половині цього року число великих злочинів, доконуваних в ЗДА, збільшилося на 8.4 відсотка в порівнянні з тим самим часом у попередніх роках, і становило 1,399,670. Кожної 11.2 секунди доконувано в цій країні один великий злочин.

● **Англійська королева** Елизавета II під час своєї візити в ЗДА передасть почесні відзначення тим американцям, які своєю працею причинилися до поліпшення відносин між ЗДА і Великою Британією.

● **Червоний Хрест** в Ню Йорку закликає населення жертвувати кров для потреб цієї добродійної установи. Хто хотів би пожертвувати свою кров, може подзвонити до Червоного Хреста на число подане в телефонічній книжці.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР НА АТОМОВОМУ ПІДВОДНОМУ ЧОВНІ

Президент Айзенгавер, перебуваючи на вакаціях у Нюпорті, перед своїм виїздом відбув інспекцію атомового підводного човна „Морський Вовк" і відбув ним їзду на глибині 60 стіп під водою. На фото: Президент виходить на поклад „Морського Вовка".

Айзенгавер закінчив вакації і вернувся до Вашинґтону

Нюпорт, Ровд Айленд. — Президент Айзенгавер по полудні 30 вересня закінчив свій відпочинок в Нюпорті і відлетів разом із дружиною до столиці, де його чекає праця в зв'язку зі шкільною кризою в столиці Аркензо. 1-го жовтня Президент буде конферувати з делеґацією п'ятьох губернаторів із південних стейтів, яку очолює губернатор Лютер Гаджес із Північної Кароляйни, і до якої входять ще ґубернадори Френк Клемент (Теннесі), Теодор Р. МекКелдін (Мериленд), Ле Рой Коллінс (Флорида) і Марвін Ґріффін (Джорджія). В столиці має відбутися конференція Президента з демократичним конґресменом із Ню Йорку негритянського походження Клейтоном Павеллом, який буде говорити з Айзенгавером про справу шкільної сеґреґації, а не тільки про шкільну кризу в Литтел Року. Секретар Білого Дому Джеймс С. Ваґерті заявив, що Президент почувається добре, але до церкви не ходив тому, що мав багато праці.

Вернувшися із Совєтського Союзу, пані Ф. Д. Рузвелт перестерігає перед Совєтами

Ню Йорк. — В неділю дня 29-го вересня вернулася із 25-денної подорожі по Совєтському Союзі Елінор Рузвелт, — дружина покійного президента ЗДА Ф. Д. Рузвелта. У зустрічі із журналістами, що відбулася зараз після її приїзду на Міжнародному Летовищі в Ню Йорку, вона заявила, що Совєтського Союзу не можна перемогти самою тільки мілітарною силою. Для цього треба бути кращим і добиватися більше успіхів, як їх мають Совєти, зокрема треба добре знати і розуміти їхню історію і їхні мотиви і мати більше довір'я до самих себе. Перед своїм виїздом із Совєтського Союзу пані Ф. Д. Рузвелт мала майже тригодинну розмову з Хрущовим, але відмовилася подати будь-які інформації про зміст цієї розмови, заявляючи, що вона приготовляє низку статтей про свою подорож, в яких використає і своє інтерв'ю з першим секретарем комуністичної партії СС.

ПРОМОВЛЯВ ПО-АНГЛІЙСЬКИ, АЛЕ ГРЕЦЬКИМИ СЛОВАМИ

Вашинґтон. — Грецький делеґат на збори Міжнародного Монетарного Фонду, Ксенофон Золотас, заявив, що буде промовляти по-англійськи, але при тому вживатиме тільки грецьких слів, які є в англійській мові. Отож в його промові були такі слова: Киріє, архон, екуменічний, ортодоксі, аксіома, ентузіязм, діялоґ, догма, паралеля, економіка та інші. Делеґати погодилися з тим, що Золотас слушно назвав „інфляцію" двома грецькими словами „нумізматична плефора", що означає „забагато грошей".

ПОЧИНАЄТЬСЯ КАМПАНІЯ ЗА ПЕРЕДПЛАТАМИ І ПОЖЕРТВАМИ НА „ВЕСЕЛКУ"

Згідно з рішенням XXIII Конвенції УНСоюзу в травні 1954 року, з сьогоднішнім днем починає „Свобода" вже четверту з черги жовтневу кампанію за передплатами на дитячий журнал „Веселка" та за пожертвами на її фонд. Подібно, як і в попередніх трьох роках, так і цього року в найближчих днях розіслані будуть до всіх передплатників „Свободи" окремі листи із виясненнями в справі цієї кампанії та з готовими, себто заадресованими до „Свободи" і оплаченими вже на пошті ковертами, в яких можна буде пересилати передплати і пожертви. Разом з тим листом кожний передплатник „Свободи" одержить безкоштовно те, чого більшості з них уже віддавна було потрібно: 32-сторінкову брошурку п. з.: — ВАШЕ СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ", з основним виясненням закону про соціяльне забезпечення та того коли; і як можна з цього закону скористати. Брошурка була приготована на підставі урядових документів та в порозумінні з бюром Адміністрації Соціяльного Забезпечення, звідки й одержано вияснення, що багато людей не користає із цієї великої благодаті, якою є соціяльне забезпечення, тільки тому, що не знає, які користі він з цього забезпечення може мати та як з них скористати в таких випадках, як безробіття, непрацездатність, старість чи смерть того, який мав на удержанні родину. Ця брошурка подумана, як суспільна прислуга УНСоюзу і „Свободи" для їх членів і читачів та буде вислана усім передплатникам „Свободи" в тій надії, що вона допоможе їм краще зрозуміти і ту суспільну службу, яку виконують УНСоюз і „Свобода" також публікацією „Веселки" для нашої дітвори та заохотить їх вислати відповідну пожертву на фонд того, так дуже потрібного видання.

Москва хоче нової конференції „на вершинах"

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз був би дуже радий, як би могла відбутись нова конференція „керівників головних держав" із справою міжнародного роззброєння на першому місці денного порядку, — заявив репрезентант СССР в Об'єдн. Націях Василій Кузнєцов, який, видко, прикладав велике значення до своєї заяви, коли уладив — усупереч звичаєві большевицьких правителів і дипломатів — пресову конференцію для представників преси, акредитованої при Об'єднаних Націях. Правда, Кузнєцов застерігся при тому, що перед конференцією треба б „докладно перевірити становище всіх дотичних держав", щоб заґарантувати успіх такої конференції. Водночас Кузнєцов ще раз старався перепачкувати старе бажання большевицьких д и к т аторів, щоб Америка запросила до себе на візиту совєтського міністра військових справ маршала Ґеорґія Жукова. Такі його відвідини — зазначив Кузнєцов — „могли б принести користь". Совєтський уряд — казав Кузнєцов — завжди вважав, що „відвідини державних мужів і полководців причиняться до взаємного зрозуміння". — З інших справ, заторкнених на цій конференції, Кузнєцов підтримував кандидатуру Чехословаччини на одно з опорожнених місць до Ради Безпеки ОН замість Японії, яку підтримують ЗДА, та висловився проти збереження „міжнародної поліції" на постійне. Він дав теж пізнати, що однаково Москва, як Будапешт не приймуть князя Ван Вайтаякона, якого Генеральна Асамблея вибрала як свого представника для переговорів про облегшення долі мадярському народові. — З Вашинґтону півофіційно зареаґовано на заяву Кузнєцова неприхильно: коли, мовляв, СССР бажає собі нової міжнародної конференції, то про це совєтський уряд може повідомити а м е р и канський уряд прийнятим дипломатичним звичаєм, а не через пресову конференцію і заяву представника СССР в ОН.

В Ливані має відбутись з'їзд арабських володарів

Бейрут. — Між 10- і 15-им жовтня ц. р., з нагоди „панарабських ігрищ" в столиці Ливану Бейруті приїде туди, на спеціяльне запрошення ливанського президента, савді-арабський король Савд і в той сам час приїдуть туди йорданський король Гуссейн та мабуть король Іраку Фейсал і президент Сирії Шукрі ель-Куватлі. Ця конференція має відбутись — як впевняють американські кореспонденти з Середнього Сходу — у висліді довших приготувань короля Савда, який ніби хоче довести до наближення між арабськими державами, які діляться на про-західніх і „невтральних", з Єгиптом і Сирією, що беруть зброю від большевиків. Від минулої середи до п'ятниці 20 ц. м. король Савд був у столиці Сирії Дамаску. Перед від'їздом появився комунікат, в якому Савд ще раз запевняє, що Арабія боронитиме суверенности Сирії, як також непорушности кожної арабської держави, проти аґресії з будь-якої сторони ця аґресія прийшла б. Сирійські провідники мали запевнити Савда, що вони не підуть далі поза прийняту від СССР фінансову допомогу і купно зброї. Тому, що разом із королем Савдом був у Дамаску також прем'єр Іраку Алі Явдат, що було першою за 8 років такою візитою іракського прем'єра, західні політичні кола губляться в здогадах на тему формули, на якій помирились прем'єр яскраво про-західнього Іраку, „невтральний", але з добрими зв'язками з Америкою король Савд і про-совєтські лідери Сирії.

Туреччина оскаржує Москву в інтриґах на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Представник Туреччини в Об'єднаних Націях Сейфуллях Есін виголосив в минулу п'ятницю 27 ц. м. промову на Генеральній Асамблеї ОН, в якій одверто закинув Совєтському Союзові інтиґантство на терені Середнього Сходу. Мовляв, Москва провадить свідому пропаґанду з розсіванням фальшивих відомостей, щоб пересварити Туреччину з Сирією, лякаючи Сирію здогадними турецькими аґресивними замірами, та нацьковуючи Сирію проти її сусідів і постачаючи їй зброю. Турецький репрезентант підкреслив бажання Туреччини, щоб Сирія зберегла свою незалежність, але й висловив острах, щоб Сирія не стала базою Совєтів для поширювання совєтських впливів. На тому самому засіданні гостро протисовєтську промову виголосив також філіппінський репрезентант ген. Карльос Ромульо. Він признав, що ніякій державі не є приємно тримати на своїй території чужі війська, але ствердив, що Філіппіни воліють мати на своїй території американські війська, як наразитись на комуністичну аґресію.

ФИЛАДЕЛФІЙСЬКИЙ ТРИЗУБ ЗДОБУВ ПЕРЕМОГУ НАД ФК ГАКОАГ

Ню Йорк. — У недільних змаганнях, що відбулися між УСТ „Тризуб", Филаделфія і відомим жидівським спортовим клюбом „Гакоаг" заслужену перемогу здобули українські змаґуни з Филаделфії, перемагаючи Гакоаг у відношенні 4:1 (1:0). Перемога Тризуба це вже друга перемога українських змаґунів над Гакоаг: в недавніх змаганнях переміг цю жидівську репрезентативну дружину УАСТ Рачестер (2:0). У перших двох матчах, що відбуваються за першенство АФЛіґи та срібну чашу Луїса, УСТ Тризуб переміг дотеперішнього власника чаші Люїса 1957 — Поліш Фалконс, Елізабет, у відношенні 4:1 і 3:2, і Гакоаг — першун АФЛіґи на 1957 і віцечемпіон професіоналів ЗДА на 1957, здобув перемогу над Бруклин Італія (4:0) і переможцем Тризуба Бруклин-Галіція (3:1).

До складу команди Гакоаг, Ню Йорк входили: Белл (Олімпійська Збірна ЗДА), Фаркугар (Арсенал, Лондон), — Спрінітґорп (Волвергемптон Вандерерс), Р. Декер (Збірна професійних змаґунів ЗДА), АФЛ, д. Австрія, Віdeнь), О. Декер (Збірна Олімпійська ЗДА, АФЛ і д. Вакер Відень), Зільберштайн (Збірна Ізраїля 1957), Гапоел, Тел. Авів, (Збірна професіоналів ЗДА і АФЛіґи — 10 разів), Зонненблік (ДСК Бруклин), Атінеус (збірна Греції, „найкращий стрілець АФЛ і ДАФБ-у в останніх роках, стрілив до Рапіду Відень — 3 ворів), Лойд Монсен — норвеґ (Збірна ЗДА від 1952), Токач (48 разів капітан Збірної Туреччини, грав 5 літ в професійній репрезентації.

До складу УСТ Тризуб входили: — Кулішенко, Леві, Гарсія, Куденко, Гарасим, Рач, Варґа I, Варґа II, Чижович III, Чайка, д-р Павлічка, Марчук, Паґіноф, Рівняк, Чернявський, Буґар.

МОРСЬКІ СИЛИ НАТО МУСЯТЬ БУТИ ПОБІЛЬШЕНІ

АДМІРАЛ ДЖ. РАЙТ КОНФЕРУВАВ З ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ НАТО ГЕН. НОРСТЕДОМ ПРО ВИСНОВКИ З ОСТАННІХ МОРСЬКИХ МАНЕВРІВ

Східній Атлянтик. — Найбільші від останньої світової війни морські маневри НАТО, які відбувались на Атлянтійських водах між північними берегами Оорвегії по Іслянзакінчились в неділю 29 вересня ц. р. підсумками, в яких об'єктивно стверджено плюси і мінуси, що їх виявили ті маневри. Хоча командування морської фльоти НАТО — американський адмірал Джірол Райт, головний командант морських сил на Атлянтику, і англійський адмірал сер Джон Ікле, командант східньо-атлянтійських морських ескадр, висловили загальне вдоволення вислідами маневрів, проте вони однозгідно ствердили конечність скріплення морських сил НАТО на Атлянтику. Командування маневрами не скриває, що вони виявили різні недоліки, як напр. конкретно недосконалий зв'язок між морськими і суходільними збройними силами НАТО. Англійські морські чинники висловили бажання, щоб НАТО — конкретно американська воєнна фльота — пересунуло на постійне на східню частину Атлянтику частину своєї сили задля кращої оборони шляхів до Англії. Амірал Дж. Райт конферував з головним командантом всіх збройних сил НАТО, генералом Лорісом Норстедом, який, зрештою, домагається скріплення також суходільних сил *НАТО на найменше 12 дивізій*, які йому тепер „бракують". Оприлюднено, що радарні охоронні апарати повідомили наближування „невідомих" літаків 1,108 разів. 174 літаки утожнено без сумнівів, як „ворожі". Прийнято, що з них яких 68 літаків могли б — коли б це була війна, а не маневри — в дійсності перевести летунські атаки на зосереджену на Атлянтику морську фльоту, що яких 53 літаки „знищено" в літунських „боях" і 46 ракетами, проте признано, що багато з-поміж отих „ворожих" літаків знаходились в обширі воєнних караблів. Віце-адмірал Роберт Б. Пайрі, який командував під час маневрів Другою американською фльотою і ударною частиною фльоти НАТО під час маневрів вислав з закінченням маневрів подяку і признання всім американським і англійським кораблями. Адмірали Райт, Пайрі й інші високі морські старшини взяли в минулу неділю участь в поминальній Богослужбі на помості літаконосця „Форестал" у честь 13-х морських старшин, моряків і летунів, які згинули під час маневрів внаслідку нещасливих випадків. Англійська фльота не мала таких нещасних випадків, зате на англійських воєнних кораблях шаліла азійська інфлюенца. В минулу неділю, безпосередньо вже після закінчення маневрів, один американський нищильник наїхав на англійський рибальський тральщик *і затопив його. Всіх рибалок* врятовано.

Рідшають ряди італійської комуністичної партії

Рим. — В неділю 29 вересня закінчився з'їзд 110-членного Центрального Комітету Італійської комуністичної партії, одної з найсильніше і найкраще зорганізованих у світі комуністичних організацій. За офіційним звідомленням, що його склав партійний секретар Джорджіо Амендоля, італійська комуністична партія мала на день 1 вересня ц. р. 1,817,229 членів, які платили членські внески. Проте, у цій все ще могутній армії позначилась поважна дезерція, яка продовжується. За останній рік комуністи втратили в Італії докладно 10.8% своїх членів. Найбільший відсоток виступивших з партії зазначився в південній Італії. Процес рідкішання партійних рядів віддзеркалився і на нарадах самого Центрального Комітету тієї ж партії. Вже після промови голови партії Пальміра Толіятті, на самому кінці нарад, оприлюднено листа від 12 видатних сицилійських комуністів, в якому вони повідомили про свій виступ із партії. Партійний комуно-італійський секретаріят пояснює втечу з рядів комуністів трьома головними причинами: 1. партія перестала монопольно панувати на робітничому фронті, за участь робітників в партії в деяких частинах Америки робітників „переслідують", і тому вони відвертаються від комуністів; 2. лівосоціялістична партія Пієтра Ненні перестала бути „льояльна" (читай: сліпо слухатись комуністів) і 3. події в Польщі і на Мадярщині відштовхнули від партії численних італійців. — Не-комуністична італійська преса не виключає, що подана комуністами статистика членів партії є перебільшена.

У СВІТІ

● ***Женевська поліція*** стала перед загадкою, що її розв'язати сподівається при допомозі паризької поліції. В другорядному женевському готелі знайшли вбитого отрусною стрілою 55-річного Марселя Леопольда, людину з таємничим минулим. Відомо, що Леопольд провів 20 років у Китаї, з того кілька років у комуністичній в'язниці. В минулому році його арештували разом із двома північно-африканськими арабами за пачкування зброї. Спершу невідомо було, як убито Леопольда, але згодом знайшли під витирачкою до ніг в тому самому готелі похожу на ручну помпу до роверів, металеву рурку для в и с т р і л ю в а н н я маленьких стріл. Таку зброю виставлено в кримінологічному музеї в Парижі. Думають, що вбивники походять з Китаю або Альжиру.

● **До Варшави** прибув з Мадярщини кол. високий урядовець американського держ. департаменту, багатій Ноел Філд, комуніст, який свого часу втік до Чехословаччини, там був арештований і вивезений спершу до Варшави, а потім на Мадярщину, де просидів 5 років у в'язниці. Вийшовши після „десталінізації" з в'язниці, він залишився жити на Мадярщині. Тепер польські комуністи викликали його з Будапешту у зв'язку з процесом проти кількох колишніх урядовців політичної поліції, оскаржуваних у звірствах над в'язнями.

● **У совєтській Великій Енциклопедії** „реабілітовано" і вміщено біографії двох колишніх жертв сталінського терору: кол. члена Політбюра Айхе і генерала Роберта Ейдемана. Обох їх розстріляно, як „зрадників": Ейдемана в червні 1937, а Айхе в лютому 1940 року.

● **В Асижі** (Асезі), в Італії, відбувається 3-ій міжнародний католицький міґраційний з'їзд з участю 300 фахівців із 30-х країн. Папа Пій XII прислав на з'їзд листа з благословенством для його учасників і з закликом посилити заходи для переселення всіх нещасливих утікачів.

● **У Південній Кореї** виконано присуд смерти на кол. полковникові і кол. сержантові корейської армії за участь у змові, внаслідок якої вбито південно-корейського генерала, шефа військової контррозвідки. Дружина цього полковника даремно намагалася, щоб військовий суд переглянув присуд смерти, при чому розкрила, що справжнім інспіратором убивства був командуючий генерал другої корейської армії, зверхник того полковника. Генерала і ще 4-х старшин на окремій розправі судили й засудили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕСЕЛКА В ЖОВТНІ

Саме в тому часі, як пожовклі листки на деревах заповідають осінній і зимовий холод, як після частих осінніх дощів вже рідше з'являється на небі веселка, оце прекрасне природне явище, що віщує сонце і погоду, тоді нашій спільноті пригадує себе інша „Веселка", ота писана з великої літери, що у формі чепурного дитячого журналу появляється спочатком кожного місяця на нашому національному небосклоні та заповідає і приготовляє краще майбутнє для нашої спільноти і нашого народу.

Жовтень — це місяць збіркової акції на фонд „Веселки", цього дитячого журналу, що від чотирьох років появляється при „Свободі" та який за цей відносно короткий час став одним з найважливіших і найпереконливіших аргументів у нашому спільнотному житті.

XXIII Конвенція Українського Народного Союзу, що відбулася з кінцем травня 1954-го року у Вашингтоні, ухвалила резолюцію, якою доручила Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу та Редакції „Свободи" негайно „приступити до видання відповідного журналу для дітвори і молоді", а для реалізації того пляну доручила „проголошувати кожного року місяць жовтень місяцем добровільної доплати до передплати та пресового фонду „Свободи" . . ."

Здійснюючи резолюцію, у „Свободі" з датою 15-го вересня 1954-го року появилась вперше окрема чотиро-сторінкова вкладка, яку з черги складалось учетверо і це було перше число 16-сторінкової „Веселки", журналу для української дітвори. Від того часу вже пройшло три роки і один місяць, себто разом 37 місяців, і за той час скарбницю нашої виховної літератури збагатило 37 чисел 16-сторінкової „Веселки", яка є величезним дорібком української спільноти поза рідними землями. Саме в останніх днях доставила переплетня чепурно оправлений третій річник „Веселки" за 1956-ий рік, і як до трьох закінчених річників (із неповним першим) додати ще незакінчений четвертий річник за цей рік, то матимемо 542-сторінкову книгу, що становить неоцінений скарб та невичерпане джерело виховного і розвагового матеріялу для нашої дітвори. Сотні найкращих авторів і сотні найкращих мистців дали вклад свого духа, свого знання і своєї творчости в цю скарбницю.

Від 1-го числа у вересні 1954-го року до 38-го числа в жовтні 1957-го року, яке сьогодні друкується, „Веселка" перейшла великий шлях невпинного розвитку. Коли перше число появилось на сірому газетному папері, як вкладка в щоденній газеті, то теперішнє число, як і дев'ять попередніх цього року, друкується вже на журнальному папері і трьома кольорами у формі окремого журналу.

Сьогоднішня „Веселка", вартости якої не можна переціннити, це заслуга всього нашого суспільства. Це заслуга УНСоюзу, що перебрав ініціятиву та відповідальність за це видання, це заслуга „Свободи", що перебрала на себе турботи за це видання, це заслуга редакторів „Веселки": проф. Володимира Барагури, проф. Романа Завадовича та ред. Богдана Гошовського, що в редагування того журналу вкладають все своє знання і свою душу; це заслуга усіх тих багатьох мистців слова і пензля, що заповняють сторінки „Веселки" найблагороднішим словом і найкращими кольорами. Проте, головну заслугу в появі „Веселки" на нашому суспільному небосклоні мають таки ті тисячі громадян, що кожного року складають свою пожертву на її видання, бо без тієї пожертви не було б „Веселки". Сказав колись філософ, що найкращі і найдорощі скрижалі не мали б жадної вартости, якщо б вони лежали на дні моря. Громадяни, які передплачують „Веселку" та які складають пожертви на її фонд, добувають ці наші духові, мистецькі і виховні перлини з дна моря та допомагають прикрашувати ними душі нашої дітвори, нашого майбутнього.

Кожна дотеперішня кампанія в справі фондів на „Веселку" була успішна, хоч і не до такої міри, як могла б бути. Все ж таки дотеперішня практика і дотеперішні переbiги та висліди тієї кампанії дають не тільки В-ву „Свобода", але і всій нашій спільноті багато віри і впевнености в нашу живучість, в нашу свідомість та в нашу дбайливість про нашу дітвору — наше майбутнє.

У цій свідомості, вірі і впевненості проголошуємо цьогорічну, вже четверту з черги жовтневу кампанію передплати „Веселки" та пожертв на її фонд. За кілька днів кожний передплатник „Свободи" одержить у цій справі окремого листа. Про це ще буде мова і на цьому місці. Сьогодні, проголошуючи традиційну вже жовтневу кампанію передплати на „Веселку" і пожертв на її фонд, хочемо в першу чергу висловити признання і подяку усім тим, що відгукнулись у попередніх кампаніях, як і надію, що теперішня кампанія, яка є останньою перед черговою конвенцією УНСоюзу, перевищить своїм кінцевим результатом усі дотеперішні та допоможе „Веселці" заясніти ще краще і ще повніше. Розбудовою „Веселки" для наших дітей сьогодні приготовимо сонце для нашого народу в майбутньому.

ПІВНІЧ В ОБЛИЧЧІ РАСОВИХ КОНФЛІКТІВ

Події в Литтл Року, зокрема рішення през. Айзенгавера домогтися з допомогою збройної сили виконання судового наказу про інтеграцію, звернули знову увагу американської опінії на актуальну і все ще пекучу расову проблему відношення між білою і чорною расами у ЗДА. Дискутувати на цю тему висловив бажання також і президент Айзенгавер, приймаючи запрошення південних губернаторів відбути з ними нараду, присвячену справам інтеграції взагалі, не тільки справі федеральної інтервенції у Литтл Року.

Серед загалу громадянства у ЗДА досі втримувався погляд, що расові конфлікти, зокрема вимоги проведення расової сеґреґації між білими і неграми, обмежуються тільки південно-американськими стейтами. Базувався цей погляд на донедавньому фактичному станові, що в південних стейтах жила більшість негритянського населення, зріст кількости якого й приводив до напруження та конфліктів в областях американського півдня. Тим часом, як це довів недавно статистичними даними відомий американський тижневик „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", расова проблема пересувається щораз більше з Півдня на Північ ЗДА, загрожуючи привести там до ідентичних чи хоч би подібних конфліктів і трудноців, які існують сьогодні на американському Півдні, власне в десяти південних стейтах.

Як виходить із статистики, поданої вищезгаданим американським тижневиком, негритянське населення у північних стейтах ЗДА збільшилося кругло на чотири мільйони душ. Це — вислід не так природного приросту, як радше еміграції негрів із Півдня, які безупинним потоком відпливають у північні стейти, шукаючи кращих можливостей заробітку і життя. Кількість негритянського населення в північних стейтах збільшується з кожним роком. Так, наприклад, у 1914 році поза Півднем жило 10 процентів всього негритянського населення ЗДА, в 1920 році — 15 процентів, в 1940 році — 23 проценти, а в цьому році цей процент збільшився вже до 40. Найбільшу пропорційно кількість негрів у складі свого населення має сьогодні Вашингтон, негритянське населення якого зросло з 187.000 осіб в 1940 році до 375.000 в 1957 році, отже до 43% всього населення столиці ЗДА. Найбільше негрів живе сьогодні в Ню Йорку, де кількість їх збільшилася майже на 50 процентів, — з 458 тисяч до 840 тисяч душ, і де негри творять 10.4% всього населення. Найменше процентово негрів живе у Сан Франсіско, бо тільки 6.5 процента, не зважаючи на те, що негритянське населення в цьому місті збільшилося, порівнюючи до 1940 року, вдесятеро — з 4.846 до 52.000. В загальному обраховують, що на протязі 1940-50 років виеміґрувало з 10-ти південних стейтів 1.613.000 негрів.

Зріст негритянського населення в окремих містах створює тяжкі проблеми у вихованні, мешкальній та інших ділянках. Так, для прикладу, кількість негритянських дітей шкільного віку у Вашингтоні нараховує сьогодні вже 70 процентів і ставить в усій гостроті оборону білої меншости перед заливом чорних. Наплив негрів із Півдня поширює непомірно негритянські мешкальні дільниці у великих містах півночі, і під їх тиском біле населення примушене залишати свої мешкання й емігрувати в підміські околиці.

Водночас із збільшенням кількости негритянського населення у північних стейтах, процентово зменшується кількість його у важливіших містах Півдня. Так, у місті Винстон-Салем в Норт Каролайні, де негрів було 45.1%, процент їх зменшився до 35.8, хоч чисельно в цьому місті, як і в інших південних містах, кількість негрів, не зважаючи на їх масову іміграцію, збільшується внаслідок природнього приросту. На 16 південно-американських міст 14 вказує процентове зменшення кількости негритянського населення, але водночас із цим збільшення загальної кількости негрів. Негритянське населення зросло процентово і кількісно тільки у двох містах Півдня: Ню Орлінсі, Луїзіяні, і Джексоні, Міссіссіпі.

Потік негритянського населення з Півдня скеровується головним чином в напрямку північно-американських міст. Так, негри із стейтів Аркензо, Луїзіяна і Міссіссіпі переселюються до Ст. Луїсу, Шикаґо і Дітройту. Негри ж із стейтів Керолайна і Джорджія еміґрують до Вашинґтону, Балтимору, Филаделфії і Ню Йорку. Найбільше негрів, бо аж 326.000, виеміґрувало за роки 1940-1950 із стейту Міссіссіпі. З Джорджії виеміґрувало 240.000 і з Алабами 202 тисячі.

Прибувши до північних стейтів, негри намагаються якнайкраще пристосуватися і здобути якнайскорше джерела прожитку. Не зважаючи на те, що на Півдні є тенденція проводити інтеґрацію білого і чорного населення в школах і інших ділянках публічного життя, на Півночі помічається процес добровільної сеґреґації негрів. Вони воліють жити окремими ґетто, користуючись окремими грищами та парками і окремими школами. Зростає з кожним роком і кількість ресторанів, що обслуговують тільки негрів. Навіть церковні громади на півночі організуються здебільша за расовим принципом: священики воліють мати або виключно білих, або виключно чорних парафіян. Чимало трудноців викликає слаба фахова вишколеність, а інколи й повна неграмотність негритянських іміґрантів із Півдня. Не маючи можливости знайти праці вони збільшують кількість безробітних у північно-американських містах і поглиблюють нужду в негритянських дільницях. Водночас із цим їх природний приріст далі незвичайно високий, багато більший від приросту білого населення. Все це збільшує расові труднощі на Півночі і загрожує не тільки загостренню напруження, але й конфліктами.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ ЗНОВУ СТУКАЄ В ДВЕРІ ОН

21 вересня 1949 року проголошено в Пейпінгу Китайську Народну Республіку і від того самого року почалось стукання в двері Об'єднаних Націй. Впродовж найближчих місяців після тієї дати цілий ряд держав визнав комуно-китайський режим — не тільки фактичний творець комуністичного Китаю, Совєтський Союз, і його сателіти, і не тільки „невтральні" країни, але й деякі дуже поважні члени західнього вільного світу: Англія, Данія, Голляндія, Швеція, Швайцарія, Фінляндія, прозахідні Ізраїль і Пакістан. Проте, двері Об'єднаних Націй все ще зачинені перед комуністичним Китаєм: щорічні внески на заступлення репрезентації національного Китаю представництвом комуністичного Китаю Рада Безпеки відкидає великою більшістю голосів. Щоб уможливити Англії, яка втримує з комуністичним Китаєм дипломатичні взаємини, голосування разом із З'єдиненими Державами, винайдено делікатну формулу, яка стверджує, що внесок такої-то держави про заміну китайських делеґацій відкладається „на пізніше". Так сталося і 19-го цього місяця: внесок Індії, яка в цьому році виручила Совєтський Союз у спонзоруванні комуністичного Китаю, відкинено 9 голосами проти 4-х при двох що стрималися. А 24 вересня 47 голосами проти 27 при 7, що здержались, й 1 відсутньому, Ґенеральна Асамблея затвердила становище Ради Безпеки.

Проте, ця справа завжди висить над Об'єднаними Націями і цілим вільним світом, як Дамоклів меч. Як згадано вгорі, комуністичний Китай має сильного і впливового протектора не тільки в Совєтському Союзі, що автоматично тягне за собою дев'ять інших комуністичних держав в Об'єднаних Націях, але й Індію, яка грає ролю наче лідера могутнього азійсько-африканського бльоку, що нараховує тепер 29 членів у 82-членній Ґенеральній Асамблеї. Всі соціялістичні партії в різних країнах світу заступають думку, що треба прийняти комуністичний Китай до Об'єднаних Націй, а в багатьох країнах вони при владі (Франція, скандинавські країни, Цейльон і ін.). Наскільки ця думка здобуває собі щораз більше прихильників, вказує несподіваний виступ такої вільної країни, як Ірляндія, на засіданні Ґенеральної Асамблеї в минулий понеділок. Її міністер закордонних справ Марк Ейкен поручав розвести дебати над справою допущення комуністичного Китаю, бо це — мовляв — така різногранна проблема, якої не слід позбуватись без глибшої призадуми. Він арґументував корисність „мати в своєму гурті" комуністичний Китай проблемою об'єднання Кореї, якої — казав він — неможливо полагоджувати без участи комуністичного Китаю. Зрештою, найважливіший арґумент „за" приявність комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях той, що на китайському суходолі „є" комуністичний режим, отож треба рахуватися з „реальним станом речей".

Економічні арґументи, потреба скасування бамбусової заслони, що відрізує понад 600 мільйонів народу від решти світу, потреба притягнути комуністичний Китай до розв'язування таких справ, як міжнародне роззброєння, — це додаткові мотиви, що їх наводять Москва, Індія й інші комуно-китайські протектори щороку, коли тільки виринає ця справа на Об'єднаних Націях.

Проте, З'єдинені Держави, які ведуть провід в опозиції проти допущення до ОН комуністичного Китаю, мають за собою преважний арґумент формальної й істотної натури: Після того, як 26 листопада 1950 р. 200-тисячна комуно-китайська армія переступила корейсько-китайський кордон на річці Ялу і вмаршувала до Кореї, Ґенеральна Асамблея Об'єднаних Націй затаврувала комуністичний Китай 2 лютого 1951 року, як аґресора (44 голосами проти 7-х при 9-х, що стрималось). Як можна приймати до свого гурту офіційно затаврованого аґресора — запитують З'єдинені Держави, — поки формально його не реабілітовано і поки — що ще важливіше — той аґресор не змінив настільки своєї політики, щоб була сутня підстава для його реабілітації?! У користь цього американського арґументу промовляє той фактичний стан, що комуно-китайський режим становить безперервну загрозу для далекосхіднього і південно-азійського миру. Теоретичному оспорюванню цього арґументу Америка протиставить такі факти, що їх не вспілі неґувати й Індія, захоплена „п'ятьма принципами", на яких вона сперла свій 8-річний пакт неаґресії з китайськими комуністами (договір з 29 квітня 1954 року з нагоди відвідин Чу Ен-лая в Ню Делі). Цими фактами є: 1) збройна окупація Тибету, 2) наїзд на Корею, 3) активна допомога комуністам в Індо-Китаї, 4) збройна пенетрація північної Бірми, 5) неґативна відповідь ком. Китаю на вимогу ЗДА, щоб він, комуністичний Китай, проголосив відмову від сили, як засобу „визволення" Тайвані (Формози) й Пескадорських островів, 6) диктаторсько-терористичний режим, який такими актами, як ось виарештовування чужих громадян і тримання їх у в'язницях всупереч міжнародним законам, провокує інші держави до інтервенції.

З'єдинені Держави, які втратили в Корейській війні кругло 50.000 вбитими й померлими від ран та яких кругло стільки оцілілих калік пригадують ту війну, не вспілі перейти до денного порядку над комуно-китайською Корейською інвазією. Сотні мільйонів долярів коштує Америці втримування південної Кореї у бойовій готовості проти повторного наїзду. Сьома американська фльота мусить охороняти китайсько-тайванський обшир на Тихому океані, щоб не допустити комуністів на Тайвань (Формозу), себто вже в саму Океанію. Коли ж допущено б комуністичний Китай до Об'єднаних Націй коштом національного Китаю, чи хоч би поруч національного Китаю, здеґрадованого тоді тільки до репрезентування Формози, — то це було б велетенське скріплення великодержавницького престижу як скомунізованого Китаю, так і скомунізованої Росії. Це було б моральне затвердження 82-ма державами світу всіх тих злочинів, що їх доконано задля встановлення в Китаї комуністичного режиму і після його приходу до влади. Очевидно, що таке зміцнення впливів та значення Москви, Пейпінґу і всього міжнародного комунізму не сприяло б конструктивній полагоді проблеми об'єднання Кореї і В'єтнаму, тільки збільшило б комуністичні апетити, надхнуло б комуністів новою відвагою і підштовхнуло б їх до нових авантюрницько-завойовницьких актів. Аденауер має повну рацію, коли твердить, що тільки сила німців і всього вільного світу може примусити Москву до згоди на об'єднання Німеччини. Тільки сила Корейської республіки і Південно-Східнього азійського пакту, ЗДА та всього вільного світу може примусити червоний Пейпінґ відкликати своїх проконсулів із північної Кореї, перетвореної на китайську колонію. Тільки такі наївні ідеалісти, просякнені філософією толстовщини і ґандизму („непротиставлення злу"), як Неру, можуть вірити в тривкість „п'ятьох принципів" і протеґувати скріплення китайських комуністів — для власної своєї погуби.

Формально справа комуністичного Китаю на цій сесії ОН нібито зліквідована. Але фактично вона ще буде виринати не раз, бо помагатимуть цьому і впертість Москви, і глупота її засліплених прислужників.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily except Sundays, Mondays and Holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1957.

State of New Jersey, County of Hudson:

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Dmytro Halychyn, who having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Dmytro Halychyn, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, Jersey City, N. J.
Genevieve Zerebniak, Akron, Ohio.
Michael Piznak, New York, N. Y.
Dmytro Halychyn, Business Manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Assocation, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders, and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 20,100

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 23rd day of September, 1957.
CHARLES H. KLEIN, Notary Public of N.J.
(Seal) (My commission expires Jan. 19, 1958)

Як воно буде в 1979 році?

Ню Йорк. — Фірма „Е. Ф. Гаттон енд Компані" в Ню Йорку відкривала нову філію при Медісон евню і на цю параду запросила 20 визначних підприємців, які говорили про те, як виглядатиме життя в 1979 році, коли ця фірма відзначуватиме своє 75-річчя. Ці передбачування склали до окремої скриньки, яку відкриють за 22 роки. І так голова Американських Летунських Ліній С. Р. Смит сказав, що в 1979 році звичайні пасажирські літаки літатимуть із швидкістю 1.000 миль на годину. Голова автомобільної корпорації „Крайслер" Л. Л. Колберт передбачав, що тоді більшість американських родин матиме по два і три авта, які будуть контрольовані електронічним приладом на автострадах, а автоводій буде „відпочивати". Президент телевізійної компанії „Парамавнт" Барні Балабан твердить, що тоді кожна родина в цій країні зможе бачити на своїм телевізійнім апараті все те, що діятиметься у світі і всі вистави та концерти. За те буде платити дуже мало, залежно від того, як довго вживатиме апарату. Директор залізничої лінії Ню Йорк Сентрал Роберт Р. Янґ казав, що залізниці курсуватимуть тільки між більшими людськими оседками, і то тільки з люксусовими спальними возами. Віце-президент нафтової компанії „Стандарт Ойл" Ліо Д. Велч гадає, що в 1979 році крайова продукція подвоїться і становитиме 900 більйонів долярів. Президент нюйоркської біржі Кейт Функстон вірить, що тоді 20.000.000 осіб буде власниками акцій (тепер 8,600.000). Та найцікавіше сказав представник інкорпорації „Плав": „Маленька пігулка матиме стільки харчової енерґії, що тепер має цілий обід". Молоді люди можуть сказати: „Поживемо — побачимо!" — а старші, здається, не дуже жалуватимуть за тією пігулкою замість цілого обіду . . .

Анна Франко-Ключко

ЛИСТИ ДО ТОВАРИШКИ

(3)

Дорога Домцю!

Нині вертаюсь до школи, яка стала мені другим світом, в якій я не тільки здобула знання і любов до рідного, але й тепле піклування, любов, вибачливість й вирозуміння вчительок і щирої приязни моїх товаришок.

Як давно це було, днів, немов піску в морі, не почислити, — а як добре пам'ятаю я моїх перших учительок, їх обличчя. Кулачковська, що прийняла мене до школи, була висока, струнка, на вигляд неприступна, але така сердечно-ласкава і люба.

Друга вчителька, Бережницька, також висока, в окулярах, строга і вимоглива, нам, дітям, здавалась камінною. Не вагалась насварити і покарати, поставити в кут або на коліна за таблицею, часом навіть на горосі, що було боляче. Але по науці вона зовсім мінялась, зверталась до нас привітно, лагідно, десь зникав з її лиця суворий вираз, а грізно нахмурене чоло випогоджувалось. Ми її любили, хоч трішки боялись.

А вже найлюбішою нам була Паньківська, низької постаті, огрядна, повнощока.

Весела і енерґійна, вона скоро ходила по клясі з тростинкою в руках. Вона приглядалась, як ми пишемо нею диктовану задачу, слідкувала, щоб одна від одної не відписували, або прислухалась, як ми читаємо з книжки наголос. Від її бистрого ока тяжко було заховатись. Неуважну або пустунку безоглядно картала, а то й карала. До покарання уживала своєї тростинки, даючи на руку „пацу". В залежності від провини тих пац було п'ять або десять. При такій процедурі треба було обов'язково плакати, на доказ, що жаліється вчиненої провини і що така паца страшенно болить. Вишарпнути руку не годилось, бо це могло ще більш розсердити вчительку, а це вже було небезпечно.

Одного разу я полізла під лавку і вщипнула за ногу товаришку. Вона з несподіванки скрикнула, і вчителька витягнула мене з-під лавки перелякану й засоромлену. За таку провину належалась „паца". Я відважно простягнула їй руку, щоправда, уся почервоніла, але не плакала й не просилась. Вона поглянула на мене здивовано і хоч і дала мені пацу, але удари були зовсім слабенькі.

Це була перша і остання моя „паца". Мені було болюче і жаль, але не за пацу, а за те, що вчителька на мене розсердилась.

Тісно зашнурована постать учительки, з її округлими формами, звертала нашу спеціяльну увагу, і ми, діти, вели часті розмови нові здогадів і міркувань на цю тему.

Кожна з нас мала свою лялю, кожна з нас бачила в своїй родині або в родинах приятелів дітей менших від себе, навіть дітей пеленкових, знали навіть, що якось тих дітей приносять бузьки навіть і взимі, — але це все здебільша були здогади або знечев'я заслухані слова.

Мені пригадалась така моя зустріч з немовлятком:

Я бавилась з дівчинкою, донькою сторожихи з сусіднього дому, що ходила разом зі мною до школи. Одного разу вона мені сказала: „Ходи до нас, у нас є маленька дитина". Я несміло зайшла у їхнє мешкання. Посеред хати стояла колиска, а мати сиділа коло неї і тихенько колихала її приспівуючи. „Ходи, ходи, не бійся! — сказала мати. — Ти ще не бачила маленької, подивися, це сестричка Олі".

Я підійшла і заглянула в колиску. Там лежало мале дитинча, замотане туго в пеленках, з поморщеним червоним личком, з великими губами, з маленьким носиком, мов гудзик. Воно зовсім мені не подобалось, і я здивувалась, що мати дивиться на нього з таким захопленням. Я зрозуміла, що й мені треба дитину похвалити, але не знала, що сказати.

Нараз дитинча відкрило очка, скривило личко і заплакало-запищало. І тут я знайшла, що сказати: „То воно вже не сліпеньке!" — вирвалось мені зі здивування. Мати поглянула на мене перестрашена. „Слава Богу, воно видюче, і очка має такі гарні, як батько". — заговорила скоренько.

Дотепер я бачила малі котята і цуценята, що родились у нас вдома сліпенькі, і я була певна, що й дитина родиться сліпенька, і тут же я побачила, що, маючи на думці сказати щось мудре, сказала дурницю. Мати поглядала на мене неприязно і я, зніяковіла, вибігла з хати.

В школі поміж товаришками ми виберещ собі приятельку, що чимсь з'єднає собі твою любов, — така була у мене Галя Зубик. Тендітна бльондиночка з довгим кучерявим волоссям, з синіми очима, завжди старанно прибрана стала предметом моєї безмежної любови на довгі роки. Маленький пальчик був у неї здеформований. Мама, коли вона була ще зовсім маленька і лазила по підлозі, ненароком стала їй на пальчик високим запятком і роздавила його так, що він залишився у неї калікою. Чи через цей пальчик, чи через її любу постать і сердечне відношення до мене, чи прямо з потреби душі ми з'єднались у дві нерозлучні приятельки.

Це почування було для мене таке нове і радісне, це було щось інше, як любов до мами, що була все чимсь зайнята або до лялі, яка не вміла говорити і могла тільки замикати очка. Це була жива істота, така, як я. На павзі в школі ми вже бігли одна до одної, зі школи ішли разом майже до дому* (ми мешкали близько одна від одної), а по обіді вже знову були разом, разом писали задачі, разом вивчували віршики, а потім наступали радісні й щасливі хвилини забав, що тягнулися геть до вечора. Тяжко нас було розлучити, нам ніколи не було досить бути разом, і розлучались ми з плачем.

Галя Зубик була синонімом невисказаного щастя і радости для малої Гандзі.

Отак проходили перші роки науки в народній школі. Пильна наука, любов і піклування батьків і вчительок, щира приязнь приятельки — це все незміряне багатство, що залишається нам золотим теплим спомином на ціле життя.

Оці спомини, мов на крилах пташини, летять-летять, і я не помітила, як лист вийшов довгий. Я хотіла в нього вмістити короткі фрагменти, перші кроки малої дитини, коли її душа й характер зачинають формуватися під добрим, благодатним впливом батьків і школи.

Я знаю, що ти дивуєшся, чому не відписала зараз на твій лист, але думаю, коли дістанеш оцю відповідь, будеш задоволена.

Здоровлю щиро
Гандзя.

ЧУСТЕ, ЯК ТИХО . . .

Чусте, як тихо,
Тихо у долинах,
Як важкі горіхи
Осипа ліщина,
Як зітхають віти,
Як струмок дзюркоче:
„Прощавайте, квіти,
Теплі, літні ночі!" . . .
А берізки босі
Вийшли на узлісся
Запросити осінь
В гості на Полісся.

ВІКТОР ЛАЗАРУК
Львів, 1957

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ПРЕСОВОГО ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ”! ПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ” ДОПОМОГТИ ВАМ І ВАШИМ ДІТЯМ! НАДІШЛІТЬ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ”!

„ВЕСЕЛКА” НА НОВОМУ ЕТАПІ

ІЗ ЗВІТУ РЕДАКЦІЇ „ВЕСЕЛКИ” НА ЗАСІДАННІ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС У ТРАВНІ 1957

З січнем 1957 р. „Веселка” увійшла в четвертий рік своєї появи. Від 15-го вересня 1954 р., тобто від дня виходу першого її числа, до травня 1957 р. вийшли 33 випуски журналу.

Редакційний склад журналу без змін, її ввесь час редагує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури в складі: Володимир Барагура (Ню Йорк), Роман Завадович (Шикаґо) і Богдан Гошовський (Торонто, Канада).

Кількість позаредакційних співробітників авторів й ілюстраторів постійно зростає, поповнюючися новими і свіжими силами, що запевнює журналові достатню кількість матеріялу, його всебічність, свіжість і цікавість, та дає змогу Редакції робити відповідний вибір матеріялу. Скількість доброякісного літературно - мистецького й виховного матеріялу, яким розпоряджає вже тепер Редакція, дала б їй змогу заповнити вартісною лектурою 24 сторінки журналу, а коли б виникла потреба „заготівлю” матеріялу можна б ще збільшити. Коли в двох перших річниках нараховувалося 61 прізвищ авторів, то тепер є їх 78, а ілюстраторів 23 в порівнянні до 19 у початках праці. Це свідчить про притягальну силу „Веселки” для передових наших дитячих письменників на еміґрації та для малярів, бо одні і другі знаходять на її сторінках змогу проявити свою творчість. Це одночасно свідчить про відповідний мистецький і технічний рівень журналу, який задовольняє вимоги і смаки наших мистецьких сил.

Ідейні, літературно - мистецькі й виховно - дидактичні принципи, які лягли в основу „Веселки”, залишилися без змін, бо життя показало, що вони себе повністю виправдали і пішли по лінії та задовольнили бажання й потреби читачів, їх батьків, учителів, виховників та знайшли підтримку широких кіл нашого громадянства, заінтересованого в вихованні молодого покоління.

Журнал надалі є передусім українознавчим, надалі стоїть на загально - національних принципах, без якихнебудь партійно - групових, територіяльних, чи віровизнаневих упереджень. Журнал надалі бере до уваги всі ділянки виховання — національне, суспільно - громадське, релігійно - моральне, естетичне, подаючи його не в формі сухого моралізування, а з допомогою мистецьких засобів, доступних журналові — мистецького слова, малюнку, музики. Журнал надалі призначений для дітей кожного віку, хоч в останньому часі Редакція кладе натиск на легку перевагу в бік менших дітей. „Веселка” надалі зберігає свій „магазиновий” характер, тобто в ній друкується матеріяли з різною тематикою, різних літературних жанрів і подається їх у різноманітній формі вислову. Цією своєю різнобічністю журнал заспокоює потреби малого читача, стає доповняльною лектурою в руках шкільної м о л о д і, являється важливим допоміжним виховно - дидактичним засобом в руках учителів і вихновників.

З січнем 1957 р. заіснували деякі важливі зміни й новості у зовнішньому вигляді й у внутрішній побудові „Веселки.'. Це: 1) відокремлення „Веселки” від щоденника „Свобода”, як самостійного журналу, що появляється не як щомісячний додаток до „Свободи”, а як окремий місячник при „Свободі”. 2) встановлення передплат. 3) поява журналу на доброму папері, 4) друкування журналу трьома кольорами (чорний і два інші), 5) уведення до „Веселки” двох англомовних сторінок з українознавчим матеріялом.

Коли чотири перші зміни-покращання, що стосуються зовнішньої форми, громадянство прийняло з задоволенням і признанням, то уведення англомовного додатку, що входить в площину внутрішньо - духової побудови журналу — викликало мішану реакцію, яка проявилася у формі листів до видавництва й редакції та в формі публічних виступів на шпальтах української преси.

Становище й голоси громадянства в цій справі можна поділити на три групи. Перша — це повне заперечення й засудження уведення англомовних сторінок. Це становище проявилося в формі гострих, категоричних протестів, включно з відмовою передплачувати, поширювати та читати „Веселку”, в формі загрози повного бойкоту видання з обіцянкою зняти бойкот, якщо англомовні сторінки будуть усунені. Ця хвиля протесту була зокрема сильна у підготовній стадії до ведення англійського додатку, коли ця підготова була тільки що заповіджена й дискутована в „Свободі” і громадянство ще не уявляло собі якслід, як цей додаток буде виглядати. Вже перше число „Веселки” внесло певне успокоєння і послабило становище непримиренних опонентів. Центром цієї акції було Торонто в Канаді. Противники англомовних сторінок твердили, що утраквізм (двомовність) у журналі суперечить виховним і дидактично - методичним принципам, що введення англійських сторінок заперечує ідею збереження молодого покоління при українській національності, що такий крок приспішує і завершує процес повної національної асиміляції.

Причини й мотиви такого становища були різні. Діяли тут і персональні нехоті і групова конкуренція, чи й фальшиво зрозумілий патріотизм і незнання діяння асиміляційних і денаціоналізаційних законів та формування нового типу українця в діяспорі і необізнання з типом т. зв. „тут родженого українця” і переочення факту, що процес американізування діє тут не від появи додатку „Веселки”, а уже від понад 60 років, тобто від хвилини, коли на американський континент ступила нога першого українського іміґранта, врешті незорієнтованість, як фактично на практиці ці сторінки мають виглядати. Не зважаючи на вияснення у низці статтей у „Свободі”, опоненти уявляли собі, що двомовність „Веселки” виглядатиме в той спосіб, що увесь матеріял буде поданий двома мовами, або, що цей матеріял матиме на меті конкурувати з американськими виданнями для дітей і, очевидно, цієї конкуренції видержати не зможе.

Одначе ці атаки послабли й арґументи відпали вже з появою першого ч. „В.”, а втихли зовсім з появою наступних чисел журналу, коли громадянство побачило, що матеріял в англомовних сторінках наскрізь національно-український, що він у цікавий спосіб знайомить дітей, які не знають зовсім, або тільки слабо українську мову, з життям землі їх батьків. В той спосіб не тільки не пособляє процесові асиміляції й денаціоналізації, а навпаки сповільнює його, затримує, а в наслідках зберігає дітей для власного народу, отже до певної міри завертає процес асиміляції, що діє незалежно від англомовних с т о р і н о к „Веселки”.

Друга катеґорія реакції — це критично - позитивні голоси, які висловлювали обґрунтовані сумніви щодо доцільности введення англомовних сторінок та подавали свої поради в тій справі. Ці люди вважали уведення англійських сторінок експериментом, який треба проводити з великим тактом і обережністю, щоб намічену ціль осягнути. Ці люди покладалися на почуття національної відповідальности ініціяторів англійського додатку і вірили, що експеримент буде стриманий, якщо його наслідки покажуться небажаними.

Врешті третя катеґорія голосів, які прийшли на зміну противникам а н г л о мовних сторінок і залунали після появи перших додатків, це голоси прихильників цієї інновації. Ці голоси вважають уведення англійських сторінок потрібним, корисним, а навіть конечним, бо подиктованим життєвими обставинами. Ці голоси походять з авторитетних кіл п е д а г о г і в, письменників, вчителів.

Становище Редакції „Веселки”: Редакція зайняла в тій справі вичікуюче становище. Не пересуджуючи справи в той, чи другий бік і не вважаючи самого факту уведення англомовних сторінок явищем шкідливим, ні з національного, ні виховного боку, Редакція вважає, що щойно проба життя й зібрання відповідних даних може дати підставу до кінцевих висновків.

Якщо йде про дальшу розбудову „Веселки”, то треба ствердити, що журнал не може стати на місці, якщо хоче сповнити своє завдання. Розбудова повинна піти такими шляхами: 1) додання окремої обкладинки поза текстом журналу, 2) збільшення числа сторінок бодай до 20-ти, 3) перехід на офсетову техніку друку.

Дальші суґестії щодо розбудови й поширювання „Веселки”: журнал матиме сенс виходити, якщо він доходитиме до якнайширших кіл української дітвори. Для цієї акції треба скріпити акцію пропаґанди журналу через відповідні оголошення в українській позасоюзовій, але прихильній Союзові пресі, тут і закордоном, через обмін журналу з пресовими органами, через кольпортажу журналу шляхом книгарського продажу, через включення в акцію розбудови матеріяльної бази журналу Союзових Відділів.

Справа книжкових видань: Редакційна Колеґія з прикрістю стверджує, що справа книжкових видань, які мали появлятися в „Бібліотеці Веселки” досі нерозв'язана, хоч є можливості видавничі і ніхто поза УНС — „Свободою” таких можливостей немає. Редакційна Колеґія „Веселки” ставить пропозицію, щоб кожних два місяці систематично давати на ринок нове книжкове видання, тобто бодай 6 книжечок на рік.

За Редакційну Колеґію „Веселки”
Володимир Барагура.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Нехай скажуть інші . . .

Це цілком п р и р о д н є, що „Свобода” пише багато позитивного про „Веселку”, бо це її видання, її дитина, її „болізнь”. Тому не від речі буде навести й бодай для прикладу дещо з голосів інших про цей журнал, який є нашою справді загально - національною справою великого значення. Нижче наводимо один з багатьох таких і подібних голосів в українській пресі:

Вже четвертий рік при щоденникові „Свобода” в ЗДА виходить ілюстрований журнал для дітей „Веселка” за редакцією таких визначних представників ОПДЛ . . . Чотири роки видання, с п о ч а т к у як часописвкладка, а віднедавна як ілюстрований кольоровий журналик — це вже час, впродовж якого можна було б сподіватися на еміґрації (де все живе й закінчується пришвидшено) . . . (тут щось пропущено — ред.), ні одного відгуку в українській европейській пресі . . .

А тимчасом з подивуґідною точністю, як на еміґрацію, журналик щомісячно виходить з друку. Над ним працюють десятки письменників і поетів: Р. Завадович, К. Перелісна, О. Лятуринська, Діма, Л. Полтава, М. Щербак, Я. Славутич та інші, не кажучи вже про редакторів, частина яких перебуває в ЗДА, інші в Канаді і тому для кожного випуску „Веселки” доводиться посилати десятки листів. Журнал зумів згуртувати навколо себе групу мистців - ілюстраторів: Е. Козак, М. Дмитренко, П. Холодний, В. Цимбал, М. Бутович та інші. І зумів придбати багатьох маленьких по той бік океану, між якими є навіть такі, що не вміють читати по-українському і для яких „Веселка” постійно має маленький відділ англійською мовою з відповідними українськими матеріялами.

„Дорога „Веселко”, — пише Леся Ласка із Гемтремку, — я вже третій рік отримую „Веселку”. Вона мені дуже подобається, бо пише про мій рідний край, Україну, її поетів, письменників і інших великих людей . . . минуле України й її життя. Багато віршів я вивчаю напам'ять”. Такі відгуки зустрічаємо либонь у кожному числі журналика, і це саме вони являються справжньою винагородою і для редакційної колеґії, і для нечисленних письменників для дітей, і для мистців-малярів і, самозрозуміло — для видавництва щоденника „Свобода”, яке напевно матеріяльно підтримує „Веселку”. . .

Цінність „Веселки” полягає не лише в тому, що вона у відповідній формі подає дітям багатий пізнавальний матеріял про Україну, чи знайомить дітей з історією світу, із зразками чужомовних літератур тощо. Важливий у „Веселці” її щирий гумор, оптимізм, бадьорість, гама зацікавлень, різноманітність тем — адже це все впливає на розвиток дитини — читача, на формування дитячої психіки, зацікавлень і елементів світозрозуміння.

Порівнюючи київський місячний б а г а т о і люстрований журнал „Барвінок” із скромніше виданою „Веселкою”, можемо безпристрасно констатувати, що українська еміґраційна „Веселка” багатша на фарби, зокрема на національні кольори, за так часто безбарвний, пересичений перекладами з російської київський „Барвінок”, хоча він і є державним виданням.

М. Сіренко,
(Українські Вісті, Ульм, Німеччина, 29 серпня 1957)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

У сорокову річницю нападу москалів на Богданівський полк

У серпні ц. р. минуло сорок років з того часу, коли з наказу жорстокого полковника Оберучева, який був командантом київського гарнізону російського тимчасового уряду, доконано страшного злочину. Недалеко від Києва, біля полустанка Пост Волинський, підступно обстріляно потяг, наслідком чого, побито багато вояків і старшин Першого Українського Полку ім. Гетьмана Богдана Хмельницького, які їхали на німецький фронт. Після того, як потяг був зупинений, в якому їхала приблизно третина полку, багато Богданівців виведено на поле недалеко полустанка, і там безжалісно з глумом російського докору їх розстріляно.

Богданівський полк був першою українською зорганізованою, здисциплінованою і зразково боєвою військовою одиницею, молодої української держави, що почала відроджуватися в огні й бурі революції, після майже 300 років жорстокого окупаційного російського панування в Україні.

Сорок років тому, на початку визвольної боротьби України, кров найкращих синів многострадального українського народу, — вояків і старшин 1-го Богданівського Полку лише за те, що вони заприсяглися служити українському урядові й народові. З нагоди такої трагічної дати, з ініціятиви бувшого сотника І. Островершенка протягом вересня, в усіх українських церквах Міннеаполісу й Сент Полу відслужено панахиду за вічний спокій душ українських вояків — Богданівців, які полягли на Посту Волинському, і за тих, які полягли в дальшій хоробрій боротьбі за волю України.

В церкві св. Арх. Михаїла в Міннеаполісі настоятель прот. о. д-р Володимир Левицький сказав глибокозмістовне слово, і служив панахиду з якимсь особливим релігійним надхненням, внаслідок чого присутні в церкві з сльозами на очах і плачем в душі щиро молилися за душі полеглих славних синів українського народу, які виконали найбільшу заповідь любови — за правду Божу, за друзів своїх — життя своє віддали.

В усіх українських церквах Міннеаполісу й Сент Полу українці щиро молилися з своїми душпастирями, щоб дав Бог душам поляглих Богданівців вічне життя в царстві небеснім, а орошена їхньою кров'ю Україна, щоб стала на віки вільною й незалежною державою.

Дкуючи сотникові Островершенкові, українці Міннеаполісу й Сент Полу достойно вшанували сорокову річницю смерти славної пам'яти козаків Першого Богданівського Полку.

Треба ствердити, що п. Іван Островершенко, колишній сотник 7-ої пішої сотні 2-го куреня 1-го Богданівського Полку, в сучасний мент на тутешньому терені є єдиним свідком вищезгаданих подій.

Дай же, Боже, сотникові п. І. Островешенкові дожити до того часу, щоб він зміг покласти на символічній могилі біля Посту Волинського вінок своїм побратимам зброї, яким сплетений вже вінок вічної слави в історії української визвольної боротьби.

о. М. Годинський.

Концерт Дарії Каранович.

7 вересня в залі „Івка” відбувся вперше у нас фортепіяновий концерт відомої нашої піяністки Дарії Каранович. Цей концерт на загальному тлі українського культурно - мистецького життя Міннеаполісу та Сен - Полу був подією. Програма його була досить різноманітна: від клясиків („Папа Гайди”) через романтиків (Шуберт, Шопен) — до сучасних українських композиторів. З европейських композиторів було виконано „Сонату ці - мінор” Гайдна, „Музикальний момент” оп. 94, ч. 4 та „Експромт” оп. 90, ч. 2 — Шуберта, „Баляду соль - мінор” оп. 23 та „Етюд ля бемоль мажор” — Шопена і „Рапсодію соль - мінор оп. 79 Брамса.

З українських композиторів ми мали нагоду познайомитись з фортепіяновою творчістю Л. Ревуцького (два прелюди: оп. 7, ч. 1 та оп. 11, ч. 2), В. Барвінського („Канцона”, оп. 32) та Б. Лятошинського (уривок з сюїти „Плач за волею”). На закінчення пані Каранович виконала „на біс” ще кілька речей, в тому числі відомий вальс Шопена (до-дієз мінор, оп. 64 ч. 2) та „Мрії кохання” Ліста.

Виконання вдало підібраної програми було на високому мистецькому рівні. Про Д. Каранович, як видатну піяністку вже не раз писала наша фахова музична критика. У її виконанні перш за все звертає на себе увагу досконала техніка. Найскладніші технічно пасате вона виконує надзвичайно легко, без будь-якого напруження. Даючи потрібну силу звучання і удару в моменти кульмінацій крещендо, вона проте ніколи не форсує звуку. Її „дотик” (те, що французи називають „туше”) надзвичайно м'який „делікатний” (як напр. в першій частині сонати Гайдна). До цього ще слід додати чистоту фразування. Крім цієї „технічної” сторони, треба відмітити в нашої піяністки вміння „вжитися” у внутрішньо образовий світ виконуваного твору і адекватно передати його стиль, настрій і мистецьку квінтесенцію. Вона, як кажуть, „вдома” і у клясиків, і в романтиків, і в сучасних композиторів.

Вдячна авдиторія (переважно українська, хоч було трохи й американців) щедро нагородила піяністку гарячими оплесками і кількома китицями квітів.

Голова організаційного комітету п. проф. Ол. Грановський висловив їй подяку від усіх присутніх за приємний вечір естетичної насолоди.

Хочеться вірити, що перший виступ пані Дарії Каранович на терені Мінесоти не буде останнім...

Ол. Филипович.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

Голова Товариства Резервових Офіцерів за збільшення військових резерв

Вашингтон. — Посадник міста Ню Орлінс, голова Товариства Резервових Офіцерів, бриг. ген. ДеЛессепс Моррісон, заявив, що військові резерви цієї країни повинні становити принаймні 5,000,000. Тепер військові резерви ЗДА становлять тільки 3,462,594 офіцерів і резервістів, включаючи в те число і тих резервістів, які тепер вишколюються. Генерал Моррісон конферував у Вашингтоні з секретарем армії Вілбером М. Брокером, секретарем фльоти Томасом С. Гейтсом і підсекретарем летунства Малколмом А. МекІнтасром і домагався, щоб не зменшувати військових резерв, як це недавно заявив секретар оборони Чарлз Е. Вилсон, бо тепер заіснувала така ситуація, яка вимагає збільшення вишколених військових резерв. Генерал Моррісон казав, що два роки тому представники Пентагону заявляли в Конгресі, що конче треба збільшити військові резерви, а тепер появляються голоси про те, щоб зменшити оборонні резерви країни, бо цього вимагає ощадність у видатках на оборону країни. На думку ген. Моррісона не треба зменшувати резервістів з огляду на ощадності в оборонному бюджеті, бо вишкіл резервістів коштує тільки одну десяту того, що коштує вишкіл одного вояка в регулярних збройних силах.

Французький прем'єр зажадав вотуму довір'я

Париж. — Французький прем'єр Моріс Бурже - Монорі перервав в минулу п'ятницю парляментарну дебату над урядовим проєктом поширеної автономії для Альжиру та заявив, що він не погодиться на дальші зміни законопроєкту та домагається голосування над цілістю того проєкту. Він зв'язав те голосування із справою довір'я до уряду. Урядовий законопроєкт про нову конституцію для Альжиру має 27 статтей, а дебату доведено тільки до 5-ої статті. Однак при кожній статті опозиція намагалася перевести свої додатки і зміни і п'ять таких змін вже переведено. Монорі заявив, що досить вже змінено проєкт уряду. Заява Монорі загострила внутрішню ситуацію у Франції. Голосування над вотумом довір'я урядові призначено на понеділок 30 вересня ц. р.

Цього тижня Новленд виявить свої політичні пляни

Лос Анджелес, Кал. — В четвер 3-го жовтня голова республіканської сенатської меншости сенатор Вільям Ф. Новленд закінчить перший місяць свого політичного турне по Каліфорнії і тоді виявить свої пляни в справі своєї губернаторської кандидатури в 1958 році та своєї „здібности" кандидувати на президента в 1960 році. Офіційно сенатор Новленд „звітує" народові про працю в Конґресі, але в дійсності він підготовляє собі ґрунт для кандидатури в найближчих виборах. Новленд говоритиме на пресовій конференції про свою згоду кандидувати тільки на губернатора Каліфорнії, але всі знають, що теперішній сенатор має президентські амбіції, а кандидатом на президента легше стати губернаторові як сенаторові. Сенатор Новленд ще в січні цього року заявив, що не буде старатися про перевибір на сенатора, але тоді він не виявив своїх майбутніх політичних плянів. Політичні прихильники віце-президента Ричарда, М. Ніксона чекають нетерпеливо на заяву Новленда, бо найповажнішим кандидатом на президента серед республіканців вважають Ніксона.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Вікс проти пропозиції Рутера в справі зменшення цін на авта

Вашингтон. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс написав голові спілки автомобільних робітників Волтерові П. Рутерові, що самі „продуценти є найкращими суддями у визначуванні цін на свої товари". Лист Вікса був відповіддю на пропозицію Рутера, — щоб три найбільші автомобільні фірми зменшили ціни на авта моделів 1958 року, а тоді автомобільні робітники не будуть домагатися надто великого збільшення заробітних платень під час переговорів про відновлення контрактів на весні 1958 року. Рутер пропонував, щоб уряд президента Айзенгавера інтервеніював у цій справі, але Президент вже давніше відповів на цю пропозицію, що продуценти мають право визначати ціни на свої товари, і що і продуценти і світ праці повинні дбати про це, щоб не зростала інфляція валюти. Вікс відписав Рутерові, що продуценти найкраще знають про те, які мають бути ціни, а якщо вони визначили б ціни завеликі, то покупці відповідно на це зареаґують. — В цій країні існує закон вільної конкуренції, і уряд не потребує і не може вмішуватися до приватних фірм., — заявив Вікс. Жадна економічна група, на думку Вікса, не повинна надуживати своєї сили, бо коли підприємці збільшують занадто ціни на товари, або коли робітники домагаються неоправданого збільшення своїх зарабітних платень, тоді збільшується інфляція доляра.

В Ливані й Йорданії засуджують прокомуністичних зрадників

Бейрут. — Ливанський уряд оприлюднив оскарження проти 391 особи за участь у збройних заворушеннях та змові, яка мала на цілі зробити державний переворот і захопити владу. Конкретно говориться про криваві демонстрації, які вибухли в Ливані 30 травня ц. р., при чому згинуло тоді 9 осіб. Переведено масові арештування, а у вислідi слідства поставлено в стан оскарження 391 особу. Між ними є три колишні прем'єри. Із них Абдуллах Яффі і кол. прем'єр, а пізніший міністер закордонних справ в уряді Яффі Саеб Соляам зголосили димісію, коли президент Ливану Каміль Шамун відмовився зірвати дипломатичні взаємини з Англією і Францією під час Суеської кризи. Названі ливанські діячі створили так званий Національний фронт, зложений із скрайніх націоналістів і комуністів, який поставив собі за ціль повалити президента Шамуна і захопити владу в свої руки. До акту обвинувачення, що має 66 сторінок, додано світлини з різних сцен вуличних заворушень 30 травня. Опозиція, як відомо, програла на цілій лінії у парляментарних виборах в Ливані літом ц. р. Водночас в Йорданії закінчився військовий суд над змовниками проти режиму короля Гуссейна. Заочно засуджено на кару по 15 років в'язниці двох колишніх шефів штабу йорданської армії, генералів Абу Нувара і його наступника Алі Гаярі. Обидва втекли до Сирії. Приявними на залі розправ були тільки 14 обвинувачених.

Совєтська енциклопедія про Айзенгавера

У 48-му томі Великої Совєтської Енциклопедії поміщено біографію Д. Д. Айзенгавера. У ній тільки про дві події згадується похвально: про становище Айзенгавера, як головного командanta альянтських військ за час воєнного союзу альянтів і СССР і як президента ЗДА під час „конференції на вершинах" у Женеві в липні 1955 року. Поза тим — все в Айзенгаверові було і є зле. За найбільшу вину приписує еміґрації, „Національного Трудового Союзу", чи пак „сокомуністичної партії в Америці" та нову середньо-східню політику ,названу доктриною Айзенгавера. При цій нагоді Совєтська Енциклопедія знову повторює байку про „американських імперіялістів", які ніби затіяли революцію на Мадярщині. Життєпис Айзенгавера займає в большевицькій енциклопедії 1½ шпальти з одношпальтовою світлиною, а життєпис Айнштайна зараз потім — дві повні сторінки із цілосторінковою світлиною.

РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ В НЮ ЙОРКУ ПОЧНЕТЬСЯ 27-го ВЕРЕСНЯ

Ню Йорк. — Виборча Комісія повідомляє, що 27 вересня відкриті будуть 4,615 станиць, в яких можна буде зареєструватися тим виборцям, які ще досі цього не зробили. Досі зареєструвалося тільки 558,-874 виборці, а ще повинні зареєструватися понад три мільйони. Реєстрація відбуватиметься впродовж 11-ох днів, до 12-го жовтня. Демократи агітують за масову реєстрацію, сподіваючись, що тоді легко буде перемогти Робертові Ваґнерові свого республіканського противника Роберта Крістенбері.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішi, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свобода"

НЕ ВІРИТЬ У ЗМОВУ НА ЖИТТЯ КОРОЛЕВИ ЄЛИСАВЕТИ II

Ню Йорк. — Представник нюйоркської поліції заявив, що йому нічого не відомо про змову, підготовлювану на життя королеви Єлисавети II під час її візити в Ню Йорку. Цю вістку приніс був англійський щоденник „Ди Івнінґ Стандарт", заявивши, що аґент англійської розвідки приїздив до Ню Йорку, щоб дослідити цю справу. Аґент Скотленд Ярду справді був у Ню Йорку, але конферував із поліцією лише в справі загальної безпеки під час перебування королівської пари в ЗДА. Після того він виїхав до Англії.

Короткі Вістки

● 43 члени італійської комуністичної партії в Мессині на Сицилії передали до партійного проводу збірного листа з заявою, що вони виступають з партії, не погоджуючись з повною залежністю проводу італійських комуністів від Москви.

● У Гірошімі, в Японії, померла вже 25-та особа в цьому році внаслідок затруєння променями радія під час скинення атомової бомби на це місто 12 років тому. Всі ці жертви весь час перебували на лікуванні.

● В Японії продовжується судова розправа проти американського вояка Вільяма С. Джірарда, який 30 січня ц. р. застрелив японку Наґа Сакай у той час, коли вона збирала порожні гільзи від набоїв. Уминулий понеділок всі три японські судді, які судять Джірарда, з оборонцями і свідками виїхали на те нещасне поле, де відбулася згадана трагічна подія. Джірард описував, як це сталося, і твердив, що він поцілив японку випадково, не хочучи цього. Японський суд переслухав також іншого американського вояка, Віктора Нікеля, свідка цієї сцени, який твердив, що Джірард спершу заманив японку, а потім стрелив на неї. Він казав, що Джірард робив це „для жарту", але злякався, коли поцілив жінку.

● Еспанський генерал Франко, мабуть, буде одним із високих закордонних гостей, які наступного року прибудуть до Вашинґтону. З відвідинами до през. Айзенгавера збирається також марокканський король Мохаммед V. Ці обидві візити матимуть велике значення з уваги на американську політику в обширі Середземного моря.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Посмертні Згадки

ЙОСИП КОЦЮБА — довголітній член Відділу, ч. 345 ім. Богдана Хмельницького (Мінеаполіс, Мінн.), помер від невилікуваної хвороби, 22-го серпня 1957 р. Бл п. Покійний народився 22-го червня 1920 року у Міннесоті. Був в американській армії під час 2-ої світової війни. Вийшов з армії з ранґою старшого сержанта. Закінчив з відзначенням Торговельну академію. Працював на відповідальних посадах у великих торговельних підприємствах. Не зважаючи на те, що Покійний народився у Америці, він брав протягом усього свого свідомого життя якнайактивнішу участь в українській національній праці, особливо на ниві роботи Парафіяльного уряду громади української православної церкви св. Арх. Михаїла. Залишив у глибокому смутку дружину і двоє дітей. Урочистий похорон, за участю численних Родичів та Друзів Покійного, відправлений настоятелем укр. правосл. церкви св. Арх. Михаїла прот. о. В. Левицьким. — В. Н. П!
Управа

ІВАН МАҐАС, основник 252-го Відділу УНСоюзу в Шикаґо і його довголітній предсідник, помер, дня 23-го серпня 1957 року. Покійний походив з села Бурштин, пов. Рогатин, Західня Україна. Полишив у смутку дружину Параску, стареньку маму, двох братів, 4 доньки, 4 зятів, одного сина і 11 внуків. Похорон відбувся, дня 26-го серпня 1957 р., з похоронного заведення до катедри св. Володимира, а звідтам на цвинтар Elmerwood. — В. Н. П!
Хомин, кас, Когут, секр.

ЮРКО ВАСИЛЮКА, довголітній член Т-ва св. Володимира, Відд. 179 УНСоюзу, помер, дня 31-го серпня 1957 р. на 78 році життя, в м. Сант Луїс, Міз. Покійний походив з села Монастир Лісницький, повіт Дрогобич, Зах. Україна. Полишив у смутку 5 синів, Стаха, Івана, Михайла, Василя і Павла та 10 внуків. Похорон відбувся 3-го вересня 1957 р., з пох. заведення до грекокат. церкви св. Марії, а опісля на Резореґшен цвинтар. — — В. Н. П!
І. Назар, секр.

• РОЗШУКИ •

Пошукую:
МИКОЛУ ЄВЧУКА, БОГДАНА ЧАПКІВСЬКОГО і ОЛЬГУ КЛЕВАК - ЧАПКІВСЬКУ.
Хто знав би про місце їх перебування, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
Dr. Illa KARAPINKA
163 — 19th Ave.
Irvington, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3940. Колода!

Після того, подано знак остороги... Великий лісовий гігант заричав і з гуркотом упав долі.

Билл сказав: — Повідтинайте мале галуззя і розпилуйте дерево на колоди відповідної довжини.

— Незабаром ідемо до ріки, — додав він, де можемо очікувати клопоту!